

Voorzitterschap van de Kamer

Plechtige opening van de tentoonstelling van de foto- en filmpers van België

6 oktober 2011

Dames en heren,

Ik heb het genoegen vandaag in deze instelling die symbool staat voor onze democratie, deze prachtige tentoonstelling te mogen verwelkomen, waarbij twee opmerkelijke verjaardagen centraal staan.

Dit jaar viert de perswereld inderdaad het 125-jarig bestaan van de Algemene Vereniging van Beroepsjournalisten in België en het 85-jarig bestaan van de Beroepsunie voor Foto- en Filmpers in België.

Bij deze gelegenheid laat de Beroepsunie voor Foto- en Filmpers in België ons enkele stukken uit haar buitengewone verzameling ontdekken.

Het startschot voor deze viering werd op 24 september gegeven in de prachtige perszaal van de Residence Palace.

Omdat er een overvloed aan talent aanwezig is in de wereld van de persfotografie, diende er een methode te worden vastgelegd om een selectie te kunnen maken.

De Belgische persfotografen werden verzocht hun twee beste foto's uit te kiezen. Vervolgens werd er van elk van hen één foto geselecteerd voor de tentoonstelling. Het resultaat is 120 persfoto's, die gemaakt werden tussen 1920 en vandaag en hier tot 15 november worden tentoongesteld.

Momentopnamen van België en andere plaatsen, van het verleden en het heden, gegrepen uit de alledaagse werkelijkheid en gemaakt in het midden van de hel. Ze worden telkens tentoongesteld naast een werk dat eigendom is van het Parlement en uit hetzelfde tijdperk stamt.

In die 85 jaar heeft de technologie een ware revolutie ondergaan, is de belichtingstijd gereduceerd tot een fractie van een seconde. Van het statische beeld en de grofkorrelige film zijn we geëvolueerd naar de tot stilstand gebrachte beweging en de opgeschorte tijd, naar de uit het leven gegrepen snelheid, soms op het indiscrete af.

De fotografie is niet alleen een instrument om de blik en het wezen der dingen nauwkeurig vast te leggen, maar ze kan ook gebruikt worden om de waarheid te vervormen en te manipuleren.

Het ligt in de menselijke aard om de werkelijkheid te vertekenen.

Dat is zo in tijden van oorlog, en ook in de reclamewereld, en – laten we ons geen illusies maken – zelfs het nieuws blijft niet gespaard. Denken we maar aan de recente duidelijk getrukeerde foto van een dode Bin Laden.

Fotografie is de som van een oneindige hoeveelheid variabelen.

Er is de wil om te getuigen, het verlangen om te vertellen, samen te vatten, vast te leggen.

Er is de uitdaging om verslag uit te brengen over onwaarschijnlijke, gevaarlijke en buitengewone situaties.

Er komt adrenaline vrij, als men dat ene moment wil vastleggen, maar soms moet men ook eindeloos geduld oefenen.

Men ligt op de uitkijk, men neemt bij verrassing en men drukt af.

Men deelt ook iets mee: informatie, belichting, kleur.

Men wordt getroffen door een blik, een schreeuw om hulp, een uiting van vreugde, vragende ogen, al die ongrijpbare dingen, die een verrijking zijn voor de ziel en die men voortaan met zich zal dragen.

Foto's kunnen ongekunsteld zijn, op zichzelf staan, ze kunnen zich beperken tot het symbool of er zelf een worden, zoals het portret van Che Guevara, waarvan er miljoenen exemplaren in omloop zijn, op de muur in de kamer van een adolescent, als zinnebeeld van de revolutie of als onderlegger.

Een naakt Vietnamees meisje op de vlucht voor napalm heeft de vredesbewegingen gestalte gegeven.

Die foto is een allegorie geworden. Van de persoonlijke belevenis van een gewond meisje is hij uitgegroeid tot een universele boodschap van wat een kind in oorlogstijd meemaakt.

Over die foto is er ook een controversie ontstaan. Wie had de bom gegooid? Die vraag heeft haar relevantie verloren, omdat de foto het archetype is geworden van het verzet tegen oorlog.

Net zoals de journalisten zich afvragen of elke waarheid aan het licht mag worden gebracht, zo stellen de fotografen en de cameramannen zich de vraag of alles mag worden gefotografeerd of gefilmd.

Moest men de lijdensweg van de kleine Omarya Sanchez, die het slachtoffer werd van een vulkaanuitbarsting in Colombia, zo nodig filmen?

Wanneer eindigt de informatie en waar begint de onbetamelijkheid?

De fotografie levert het bewijs van de massagraven in Auschwitz, maar niet van die in Timisoara.

De fotografie vereeuwigt onze geschiedenis, onze dwaasheden, ons absurd gedrag, onze overwinningen en onze drama's. De fotografie geeft onze dromen door, wanneer de mens op de maan wandelt, ze knaagt aan ons geweten, als ze de blik van kinderen uit Biafra vastlegt.

Vooraleer de foto's worden opgehangen of in onze kranten worden afgedrukt, de glorie van een Pulitzerprijs opleveren of in de vergetelheid geraken, is er het gebaar, de kadering, de verhoogde gevoeligheid, de nieuwsgierigheid, de missie, het werk, de gelegenheid. Er is de vluchtigheid van het afdrukken en dan het avontuur van het beeld dat zijn eigen leven zal leiden.

De journalistiek en de persfotografie zijn nog steeds met mythen omgeven, en doen denken aan reizen, avonturen, exotische bestemmingen en exclusiviteit. Als men op bepaalde dagen, avonden of nachten de persmensen op de stoep van de Wetstraat ziet staan, kan men echter niet anders dan toegeven dat het een hard beroep kan zijn en dat we ook voor die kant ervan begrip moeten opbrengen.

Ik wil de AVBB feliciteren met het werk dat ze een eeuw lang heeft geleverd, met de vastberadenheid waarmee ze de leden die ze vertegenwoordigt, verdedigt, met de solidariteit die ze tussen haar leden en hun collega's tot stand kan brengen, met haar wil om het professionalisme hoog in het vaandel van haar leden te schrijven, te waken over hun onafhankelijkheid en erop toe te zien dat ze de deontologische regels naleven.

Het is de corebusiness van de fotografen en journalisten van gisteren en vandaag om correct te informeren, ook al worden ze heen en weer geslingerd tussen objectiviteit en subjectiviteit. Dit is een van de sleutelrollen in de democratie. Ik dank u omdat u daar met talent en overtuiging aan meewerkt.

Ik dank ook allen die hebben meegewerkt aan dit project en die het ook op andere plaatsen en voor andere bezoekers zullen organiseren.

Dames en heren, ik wil u – ongetwijfeld tot uw grote opluchting – enkel nog zeggen dat één enkele foto altijd meer zegt dan een lange toespraak!

Er rest me dan nog enkel u allen nog zeer aangename en – zoals u zal merken – vaak verrassende ontdekkingen toe te wensen.

André Flahaut

